RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIVe KAMER

A R R E S T

nr. 217.902 van 13 februari 2012
in de zaak A. 199.594/XIV-32.960

In zake : XXX
wonend te 2650 Edegem
Heldenstraat 33/OGVV
alwaar woonplaats wordt gekozen
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Paata Shonia
kantoor houdend te 2600 Berchem
Roderveldlaan 3

tegen :

de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en staatlozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het cassatieberoep, ingesteld op 12 maart 2011, strekt tot de vernietiging van het arrest nr. 56.309 van 18 februari 2011 van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking nr. 6875 van 29 april 2011 wordt het cassatieberoep toelaatbaar verklaard.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Robert Vander Elstraeten heeft een verslag opgesteld, op grond van artikel 16 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 1 februari 2012 om 11.00 uur.

Staatsraad Carlo Adams heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Paata Shonia, die verschijnt voor de verzoeker, en attaché Katrien Allyns, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Robert Vander Elstraeten heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoeker komt op 6 juli 2009 België binnen en verklaart zich op 7 juli 2009 vluchteling. De commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen neemt op 27 september 2010 een beslissing tot weigering van de vluchtelingenstatus en weigering van de subsidiaire beschermingsstatus.

Op 18 oktober 2010 tekent de verzoeker tegen die weigeringsbeslissing beroep aan bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Met een arrest van 18 februari 2011 verwerpt de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen het beroep omdat het verzoekschrift tot beroep noch door de verzoeker noch door een advocaat is ondertekend maar door de genaamden M.A. en F.M.. Dit is het bestreden arrest.

IV. Ontvankelijkheid

4.1. In de memorie van antwoord werpt de verwerende partij de niet-ontvankelijkheid op van het op 12 maart 2011 ingediende cassatieberoep omdat het enkel door F.M., juridisch raadgever, is ondertekend. Zij verklaart verder enkel in te gaan op de argumenten in het op 23 maart 2011 ingediende cassatieberoep, dat namens de verzoeker door een advocaat is ondertekend.

4.2. Het op 12 maart 2011 ingediende verzoekschrift tot cassatie was inderdaad niet door een advocaat ondertekend en de griffie van de Raad van State heeft de verzoeker hiervan met een brief van 15 maart 2011 op de hoogte gesteld. Met een aangetekende brief van 23 maart 2011 heeft de verzoeker een tweede verzoekschrift tot cassatie, identiek aan het eerste doch ondertekend door een advocaat, ingediend. De exceptie van niet-ontvankelijkheid wordt verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

Enig middel

Uiteenzetting van het middel

5. De verzoeker werpt in een enig middel de schending op van “het algemene rechtsbeginsel van het recht op verdediging en de ermee verbonden tegenspraak, alsmede van de goede rechtsbedeling en goed en zorgvuldig bestuur”. Hij licht dit als volgt toe:

> “(…)
> Doordat de appelrechter (RvV) in het bestreden arrest overweegt "uit het verzoekschrift blijkt dat twee personen het verzoekschrift ondertekend hebben: M.A. en F.M.. Van geen van deze personen wordt in het verzoekschrift gesteld dat ze optreedt als advocaat van de verzoekende partij. Van F.M. wordt in het verzoekschrift uitdrukkelijk gesteld dat hij de verzoekende partij bijstaat als juridisch adviseur en in die hoedanigheid het verzoekschrift heeft ondertekend. Bijgevolg is het verzoekschrift in strijd met artikel 39/69 § 1, tweede lid 7° van de vreemdelingenwet, dat bepaalt dat het verzoekschrift op straffe van nietigheid moet ondertekend zijn door verzoeker of zijn advocaat. Aangezien het verzoekschrift nietig is, is het beroep onontvankelijk."
> Terwijl enerzijds tijdens de hele aanleg en procedure voor de RvV er nooit enige sprake is geweest van de exceptie van nietigheid van het verzoekschrift , noch van de eventuele eruit voortspruitende onontvankelijkheid van het beroep, en anderzijds een zorgvuldig en normaal voorzichtige rechter louter de visu had moeten opmerken en vaststellen dat de op het verzoekschrift voorkomende handtekening deze van de eiser in hoger beroep was, en niet deze van M.A.' betrof, en de vermelding van diens naam een louter materiële vergissing betrof, welke geen afbreuk doet aan het aan het vaststaande feit dat de handtekening op het verzoekschrift wel degelijk deze van de appellant is;
> Dat met het oog op de verzekering en vrijwaring van de tegensprekelijkheid van de procedure, en het ermee verbonden recht van verdediging van de procespartijen, deze 'ambsthalve' door de rechter vastgestelde(vermeende) exceptie van nietigheid van het verzoekschrift en de eruit voortspruitende

onontvankelijkheid van het beroep de rechter de debatten had dienen te heropenen teneinde de procespartijen eromtrent te horen, en om vervolgens over het beroep te beslissen en erover eindarrest te wijzen.

Door dit niet te doen heeft de rechter in het bestreden arrest niet alleen het essentieel tegensprekelijk karakter van de procedure, alsmede het recht op verdediging en de goede rechtsbedeling heeft geschonden, en feitelijk een foutieve beslissing heeft genomen, nu de vermelding 'M.A.' in het verzoekschrift een louter materiële vergissing blijkt te zijn, en de in het verzoekschrift voorkomende handtekening wel degelijk van deze appellant was, waardoor het beroep wel ontvankelijk had moeten worden verklaard!

Zodat het bestreden arrest van de RvV nr 56.309 dient verbroken en geannuleerd worden.".

6. De verwerende partij stelt in de memorie van antwoord het volgende:

"(…)

2.1.1. Verweerder wijst verzoeker er op dat artikel 39/69, § 1, 7° stipuleert dat het verzoekschrift op straffe nietigheid moet ondertekend zijn door de verzoeker of zijn advocaat. Uit het verzoekschrift, dat verzoeker bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen d.d. 18 oktober 2011 had ingediend, blijkt dat twee personen het verzoekschrift ondertekend hebben: M.A. en F.M.. Van geen van deze personen wordt in het verzoekschrift gesteld dat ze optreedt als advocaat van de verzoekende partij. Van F.M. wordt in het verzoekschrift uitdrukkelijk gesteld dat hij de verzoekende partij bijstaat als juridisch raadgever en in die hoedanigheid het verzoekschrift heeft ondertekend. Bijgevolg oordeelde de Raad volkomen terecht dat het verzoekschrift in strijd is met artikel 39/69, §1, tweede lid, 7° van de vreemdelingenwet, dat bepaalt dat het verzoekschrift op straffe van nietigheid moet ondertekend zijn door de verzoeker of zijn advocaat, en het beroep bijgevolg onontvankelijk is

2.1.2. Verzoekers stelling dat het een louter materiële vergissing betreft, waardoor de naam M.A. verkeerdelijk onder de handtekening van verzoeker is blijven staan, is naar de mening van verweerder een bijzonder zwak argument. Immers, uit het administratief dossier blijkt dat verzoeker in Macedonië studies middelbaar onderwijs heeft gevolgd, maar weliswaar niet voltooid heeft(zie stuk 9, pagina 8). Desalniettemin kan er verondersteld worden dat verzoeker kan lezen, en over de nodige verstandelijke vermogens beschikt om geen verzoekschrift te ondertekenen waarop "verkeerdelijk" een naam vermeld wordt die niet de zijne is.

2.1.3. Waar verzoeker poneert dat het de taak was van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen om zijn handtekening te gaan vergelijken met deze die op zijn militaire lidkaart is terug te vinden, antwoordt verweerder dat de Raad er redelijkerwijze kon vanuit gaan dat namen die vermeld worden bij de handtekeningen werden aangebracht juist om te verduidelijken wiens handtekening het betrof. Er kan dan ook niet verwacht worden dat Raad dit aan de hand van een vergelijking met de handtekeningen aangebracht op andere documenten verifieert. Wat er ook van zij, er is geen enkele rechtregel of bepaling die stelt dat wanneer de vermeldingen die het verzoekschrift moet bevatten omwille van een materiële vergissing verkeerdelijk werden meegedeeld, het verzoekschrift in voorkomend geval niet als nietig mag bestempeld worden. Verzoekers betoog is dan ook niet dienstig.

2.2. Verzoeker stelt dat noch in de loop van het geding voor de RvV, noch in de nota van verwerende partij, noch ter terechtzitting, noch door enige procespartij, noch door de Kamervoorzitter enige op- of aanmerking werd gemaakt over de exceptie van onwettigheid waarop het arrest gestoeld is. Verzoeker voert vervolgens aan dat niettegenstaande het beginsel van de autonomie van de administratieve rechtspleging impliceert dat zij op eigen regelen gesteund is, zodat het gerechtelijke wetboek dat het gemeen recht is niet van toepassing is — behoudens andersluidende teksten (zie R.v.St. 8 oktober 2008 arrest nr 186.908 en R.V.St. 9 april 2009 nr. 191.469) -blijven wel andere algemene rechtsprincipes en similaire rechtsregels van toepasselijk. Zo verwijst verzoekende partij naar artikel 774, 2e lid van het Gerechtelijk Wetboek dat de rechter verplicht om, alvorens de vordering geheel of gedeeltelijk af te wijzen, op grond van een exceptie die de partijen voor hem niet hadden ingeroepen, de debatten te heropenen teneinde de partijen hieromtrent te horen. Verzoeker is dan ook van mening dat er sprake is van een schending van het algemeen rechtsbeginsel van het recht op verdediging en de ermee rechtstreeks verbonden tegenspraak, alsmede van de goede rechtbedeling en goed en zorgvuldig bestuur.

2.2.1. Verweerder merkt vooreerst op dat het algemeen rechtsbeginsel i.v.m. het recht van verdediging niet van toepassing is op de rechtsgang voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Deze is immers geen orgaan van actief bestuur, doch een administratief rechtscollege dat jurisdictionele beslissingen neemt (RvS d.d. 27 oktober 2010, nr. 208.491).

2.2.2. Verweerder benadrukt voorts dat de procedure voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen uitgaat van het beginsel van de autonomie van de administratieve rechtspleging, hetgeen inhoudt dat de procedure volgens eigen voorschriften verloopt en het Gerechtelijk Wetboek niet als het gemeen recht kan worden beschouwd (RvS 8 oktober 2008, nr. 186.908). De rechtspleging wordt grotendeels geregeld door de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna: de Vreemdelingenwet) en door het koninklijk besluit van 21 december 2006 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Hierin is geen enkele rechtsbepaling of -regel terug te vinden die de Raad verplicht om de debatten te heropenen alvorens hij beslist om een vordering af te wijzen op grond van een exceptie die de procespartijen niet zelf voor hem hebben ingeroepen.

2.2.3. In zoverre uw Raad van oordeel zou zijn dat de regels van burgerlijk procesrecht wel als regels van aanvullend recht kunnen worden beschouwd, dit indien voor een bepaald aspect van de procesvoering voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen geen eigen regeling bestaat (zie RvS 8 oktober 2008, nr. 186.908), erkent verweerder evenwel dat nergens uit het administratief dossier blijkt dat deze exceptie van nietigheid door de betrokken procespartijen werd opgeworpen. Voorts blijkt uit geen enkel stuk dat verzoeker in kennis werd gesteld dat er een probleem was inzake de ondertekening van de beroepsakte. Verweerder schikt zich dan ook naar de wijsheid van uw Raad voor wat betreft dit grief gericht tegen het arrest van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen d.d. 18 februari 2011.”.

7. De verzoeker herneemt het middel in de memorie van wederantwoord en stelt vast dat de verwerende partij erkent dat nergens uit het dossier blijkt dat de kwestieuze exceptie van nietigheid door de betrokken procespartijen werd opgeworpen.

Beoordeling

8. In tegenstelling tot de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zijn de rechten van verdediging als algemeen rechtsbeginsel van toepassing op alle gerechten, ook op de administratieve rechtscolleges zoals de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

De rechten van verdediging houden onder meer in dat een partij de gelegenheid moet krijgen op nuttige wijze een standpunt in te nemen en uitleg te verschaffen wanneer voor een rechtscollege de naleving van een substantieel vormvoorschrift, zoals de ondertekening van de beroepsakte, aan de orde is. Indien nodig dient het rechtscollege daartoe de debatten te heropenen.

Te dezen had de verwerende partij voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen geen opmerking gemaakt over de ondertekening van de beroepsakte. Uit het rechtsplegingsdossier blijkt dat noch in de beschikking waarmee de partijen voor de terechtzitting werden opgeroepen noch in het proces-verbaal van de terechtzitting van 19 januari 2011 iets wordt vermeld over een opmerking betreffende die ondertekening. De verwerende partij erkent dit ook in de memorie van antwoord. Vermits de exceptie door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen ambtshalve pas in het bestreden arrest is opgeworpen en meteen aangenomen, zonder enige mogelijkheid van verweer voor de verzoeker, zijn de rechten van verdediging geschonden. Vermits de rechten van verdediging ook gelden zonder uitdrukkelijke tekst, is het niet relevant dat de wet of het procedurereglement dienaangaande niets voorzien. De stelling van de verwerende partij dat de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek niet als gemeen recht voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen kunnen worden beschouwd, is evenmin relevant vermits de toepassing van de rechten van verdediging op een algemeen rechtsbeginsel en niet op het Gerechtelijk Wetboek is gesteund. Het eerste middel is in die mate gegrond en die vaststelling volstaat voor de vernietiging van het bestreden arrest.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het arrest nr. 56.309 van 18 februari 2011 van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

2. Dit arrest zal in de registers van voormelde Raad worden overschreven, en melding ervan zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde arrest.

3. De zaak wordt verwezen naar een anders samengestelde kamer van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

4. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van dertien februari tweeduizend en twaalf, door de Raad van State, XIVe kamer, samengesteld uit:

André Beirlaen,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Stephan De Taeye,	staatsraad,

met bijstand van

Joris Casneuf,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Joris Casneuf	**André Beirlaen**